

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้วินิจฉัยองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายอมร อมรรัตนาพันธ์ ได้ยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภาว่า คุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม และพลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (กรรมการ ป.ป.ช.) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ เนื่องจากดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท โดยคุณหญิงปรีดา ๑ ดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัท วงศ์อมร จำกัด นายเกริกเกียรติ ๑ ดำรงตำแหน่งหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจำกัด พิษณุการโยธา และพลโท สวัสดิ์ ๑ ดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด

กรณีตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อปรากฏว่า กรรมการ ป.ป.ช. ยังคงดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนบริษัท ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้นั้น ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายทันที เพื่อให้ปรากฏความชัดเจน เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จะต้องดำเนินกิจกรรมขององค์กรอิสระ ในการทำหน้าที่ภายใต้กรอบแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการที่ปราศจากอำนาจของกรรมการ ป.ป.ช. อาจขัดต่อความชอบธรรมในกระบวนการดำเนินการ หากได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ (๕) นอกจากนี้ ยังอาจจะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการดังกล่าวโดยปราศจากอำนาจ หรืออาจขัดต่อความชอบธรรมในกระบวนการดำเนินการได้

ประธานกรรมการบริหารและการยุติธรรมของวุฒิสภาได้ทำการสอบสวนแล้วมีปัญหาเฉพาะกรณีของ พลโท สวัสดิ์ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และคุณหญิงปรีดา ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และมีปัญหาดังนี้

๑. หากกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๒ คน หรือคนใดคนหนึ่ง ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย จะถือว่ากรรมการผู้นั้นเคยได้รับเลือกให้เป็น กรรมการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้หรือไม่

๒. กรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๒ คน หรือคนใดคนหนึ่งทีละออกจากกรรมการบริษัทโดยมีหลักฐาน มาแสดงและไม่มีหลักฐานมาแสดง แต่ไม่ได้ไปทำการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการเป็นกรรมการต่อ นายทะเบียน จะมีผลเป็นการลาออกที่สมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) และวรรคท้าย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย หรือไม่

๓. หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า กรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๒ คน หรือคนใดคนหนึ่ง กระทำการฝ่าฝืน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) และวรรคท้าย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย และการลาออกจาก การดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริษัท หรือผู้ถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยมีได้ไปทำการจด ทะเบียนเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนไม่ถือว่าเป็นการลาออกตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของ กรรมการและของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นการถูกต้องชอบธรรมและมีความสมบูรณ์ตามกฎหมาย หรือไม่ เพียงใด และองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ หรือไม่

ประธานวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ ๗ มาตรา ๕๑ วรรคสอง เห็นว่ากรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ จึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงแล้ว

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า

๑. พลโท สวัสดิ์ ๗ และคุณหญิงปรีชา ๗ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) และวรรคท้าย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย หรือไม่

๒. หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พลโท สวัสดิ์ ๑ และคุณหญิงปรียา ๑ กระทำฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) และวรรคท้าย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลทั้งสอง และของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และองค์ประกอบคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสมบูรณ์ตามกฎหมายหรือไม่

ตามปัญหาข้อแรกที่ว่า พลโท สวัสดิ์ ๑ และคุณหญิงปรียา ๑ กระทำฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) วรรคท้าย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย หรือไม่ นั้น แยกพิจารณาดังนี้

เกี่ยวกับ พลโท สวัสดิ์ ๑ ผู้ถูกร้องได้อ้างหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ต่อศาล ซึ่งตามหนังสือแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท พลเอก เอี่ยมศักดิ์ จุละจาริตต์ กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัทก็ได้ลงนามรับทราบทำหนังสือลาออกนั้น ประกอบกับ พลเอก เอี่ยมศักดิ์ ๑ ได้มาเบิกความเป็นพยานยืนยันต่อศาลว่า พลโท สวัสดิ์ ๑ ได้ยื่นหนังสือลาออกแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ๑ ได้ลงนามรับทราบในวันเดียวกัน

สำหรับกรณี คุณหญิงปรียา ๑ นั้น มีปัญหาตามข้อกล่าวหาเฉพาะการดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด เพียงบริษัทเดียว ข้อนี้ คุณหญิงปรียา ๑ ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงยืนยันว่า ผู้ถูกร้องได้บอกด้วยวาจาและยื่นหนังสือแสดงเจตนาขอลาออกจากการเป็นกรรมการของบริษัท วงศ์อมร ๑ ต่อคุณหญิงวนิดา พูนศิริวงศ์ กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ตั้งแต่ประมาณต้นเดือนเมษายน ๒๕๕๒ และคุณหญิงวนิดา ๑ ได้ให้การเป็นหนังสือต่อศาลยืนยันว่า ผู้ถูกร้องได้บอกด้วยวาจาและแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการของบริษัท ที่ไม่ได้ไปจดทะเบียนแปลงทางทะเบียนเพราะตนหลงลืม แต่ปัจจุบันได้จดทะเบียนแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทนั้นอาจทำได้ด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พยานหลักฐานของผู้ถูกร้องทั้งสองฟังได้มั่นคงว่า พลโท สวัสดิ์ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คุณหญิงปรียา ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด เมื่อต้นเดือน

เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) และวรรคท้าย ผู้ถูกร้องทั้งสองจึงไม่ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญตามบท มาตราดังกล่าว ผู้ถูกร้องทั้งสองได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยชอบ

ตามปัญหาข้อสุดท้ายที่ว่า หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พลโท สวัสดิ์ ฯ และคุณหญิงปรีญา ฯ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) และวรรคท้าย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๓) และวรรคท้าย การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลทั้งสองและของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และองค์ประกอบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสมบูรณ์หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อวินิจฉัยว่า พลโท สวัสดิ์ ฯ และคุณหญิงปรีญา ฯ ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยชอบแล้ว กรณีตามปัญหา ดังกล่าวก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ